

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiæ Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

De supremo exercitio vitæ speculatiuæ, & spiritualis. Cap. XVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

D. HENRICI HARPHII

THEOLOGIAE MYSTICAE,

LIBRI TERTII

PARS TERTIA.

*De supremo exercitio vite speculatiua, & spiritualis.**Cap. XVII.*

A Mice ascende superius Luc. decimoquarto. Ad prosequendum euidentius supremum gradum in exercitio spirituali, & cōtemplatiuo, quod absoluto spiritu duntaxat attingitur: sciendum quod primò fieri necesse est quandam mirabilem diuisionem nō corporis, & animæ: sed animæ, & spiritus, quā operatur in nobis *sermo Dei uiuus, & efficax, penetrābilis* ^{Hebr. 4.} *or omni gladio ancipiti, ut sic spiritus ab omnibus exoneratus, libere suum negotium exequatur.* Vnde uerbum hoc Apostolicum exponens Augustinus, libro de spiritu, & anima, ac etiam Richardus, libro de exterminatione mali, dicunt: Quod in creaturis nihil hac diuisione mirabilius cernitur, quoniam id, quod essentialiter unum est, & indiuiduum, in seipsum quadam partitione diuiditur: neque enim in homine vno alia est essentia sui spiritus, & alia animæ suæ, sed vna eademque substantia simplicis naturæ. Non enim in hoc gemino uocabulo, gemina substantia intelligitur, sed tantum ad distinctionem ponitur gemina nominatio eiusdem essentia: vna superior per spiritum, alia inferior per animam designatur. Ita quod in hac diuisione in imo remaneat quod animale est, & sursum euolet quod spirituale est. Hoc enim ab animali diuiditur, ut vsque ad speculationem diuinæ gloriæ sublimetur, & suo Domino coniungatur, & in eandem imaginem trāsformetur: quia *qui adheret Deo vnus spiritus* ^{1. Cor. 6.} *efficitur.* Præterea, spiritus humanus à corpore, & anima in tantum aliquando subtrahitur, quod merito spiritus in spiritu esse dicitur, cum scilicet omnium exteriorum obliuiscitur, ignarus pariter eorum, quæ in corpore corporaliter aguntur, & illis solum per memoriam, vel intellectum ^{Spiritu esse in spiritu quid sit.} interest, quæ in spiritu, vel per spiritum actitantur. Vnde Haymo super

D d d d

illud

Apoc.
Spiritu esse
in spiritu
quid sit.

Spiritu esse
sopra spiri-
tu u quid
sit.

Spiritu esse
sine spiritu.

Psalms.

Amor frui-
tius, ut sit
quædam
abyssus.
Psal. 41.

illud Apocalypsis: *Ego Ioannes fui in spiritu*, dicit: Ioannes in spiritu factus est, quod tamen ipsam carnem penitus non deseruit, sed spiritui aternitatis adhæsit mens eius, & à spiritu docente, spiritus docendus assumptus fuit: ideo tam mirabilia & profunda vidit. Aliquando verò spiritus humanus, tanto feruore super se rapitur, quod merito spiritus supra spiritum esse dicatur: cum scilicet, non solum omnia transcendendo despicit, sed etiam semetipsum contemnendo relinquit, ac in comparatione dilecti se despicit: vnde miro modo fit, quod per ignem dilectionis in illum, qui est supra se, sustollitur, & ut exeat à se, per vim amoris impellitur, nec se cogitat, cum Deum solum amat. Denique quandoque spiritus humanus in tantum à semetipso quodam modo diuiditur, quod spiritus sine spiritu esse merito dicatur: cum scilicet à semetipso iam penitus incipit deficere, & à suo esse, in supermundanum quædam, & plusquam humanum statum trāsire, ita quod ipse, iam non sit ipse, saltem eo tempore, quo Domino iam incipit altius in hæere, totus intrans in illud diuinitatis arcanum, & dicens cum Propheta: *Defecit in salutare tuum anima mea*. His igitur præmissis, gradum hunc prosequamur, illum vitæ supereminenti copulantes.

Pro quo sciendum, quod immensa Dei illuminatio nos incomprehensibili claritate irradians circumfulget, & perfundit incomprehensibili lumine fructuam nostri spiritus inclinationem, in quo se spiritus fructuua quiete profundat. Hæc autem simplex inclinatio profundat amoris spiritus nostri, fructuum amoris in nobis causat. Qui cum sine careat, super omnia immensus est, & imperscrutabilis, vniuersisq; dilectionis exercitationibus supereminens. Nam Deus in ipsa vacua nostri spiritus otiositate se fruibiler manifestat, & amans spiritus in eminenti fruitione sibi defluit, & eliquescit, nullam inter se, & illud quod amat discretionem percipiens, cum à se in quandam eminentis amoris latitudinem dilatatur, & flamma amoris illius, in ignem cum subuehit insinibilis amoris Dei. Et hæc in amore liquatio, penitus omni modo caret secundum naturam fruitionis semper sine reuersione profluens, & ideo per consequens, hic amor fructiuus abyssus quædam est. *Abyssus ergo Dei inuocat abyssum*, id est, omnes vnitos spiritui Dei complexu diuini amoris. Est autem hæc inuitatio cuiusdam habitualis claritatis superinfusio, quæ brachijs immensi amoris nos cõplexans, id agit obuolutione suæ infinitatis, quod in vastâ caliginem deitatis defluentes, quodammodo nos ipsos amittamus; & sic Dei spiritui sine medio.

adio feliciter vniti, ad Deum per seipsum valeamus ascendere, & cum ipso, & in ipso, nostram aeternam beatitudinem possidere.

Et hic gradus triplici modo potest exerceri. Primus modus est, cum quis pondere fructiua inclinationis supra praxim omnesque virtutes in diuinis, simpliciter se profundat, simplici contutu fructiui amoris in anteriora prospectans: in quo prospectu Deo protinus immediatè se presentat, ipsumque ex vnitae diuina lumen quoddam irradiat, sub triplici similitudine se manifestans. Primò, vt caligo quaedam, cuius immensitate veluti quodam complexu penitus obumbratur, & omni modo, quasi vagabundus priuatur. Secundò, vt serenitas quaedam, cuius informitate omne consideratum, & omnem rerum differentiam amittit, simplici claritate circūfusus, & perfusus. Tertiò, velut quoddam nihilum, cuius inanitate ab omni opere sabbatizare cōpellitur, eò quòd operatione diuini amoris ipse vincitur sed acumine penetrabili fructiua inclinationis sui spiritus ecōtra Deum vincens, vnus cum eo spiritus efficitur, per quam vnionem gustum fructiuum consequitur, & secundum profundationem sui ipsius immensis Dei delitijs, diuitijsque repletur. Ex hac autem repletione complexus quidam, ac plenitudo affectiui amoris in supremarum virium vnitatem effluit, ex qua rursus fluminis impetus penetratiui saporis descendit, cordis ciuitatem, & sensitiuarum virium suburbana latificans. Et sic *Altissimus Dominus tabernaculum suum* intrinsecus immobile reddit, & stupidum, operationis suae dominio, viribus eum in tantum destituen- do, quòd in intimis suis nil aliud sciat, vel sentiat, nisi quandam singu- darem claredinem cum sensibili dulcore, & penetrabili sapore.

Exercitium
huius amo-
ris triplex.

Et hic est primus modus summae spiritualis exercitationis, qui toties impeditur, quoties vir spiritualis quauis occupatione, vel quolibet exercitio virtutum intermediante intrinsecus intercipitur, aut formatur, quoniam iste modus est intimus animi sabbatissimus, vniuersa supergrediens, & postponens.

Secundus modus est, cum quis affectuose, & practice conuertitur in diuina, ad exhibendū Deo reuerentiam, & honorem, seque, & omnia sua in sacrificium charitatis, & amoris, igne consumendo adoleat, sicque medio quodam ad Deum feliciter properat. Hoc autem mediū est donum sapientiae, quod viros spirituales secundum amoris sui mensuram in actus virtutum dirigit, tantaque vehementia deuotum animū tangit, & accendit, quòd vniuersa, quae Deus donare queat, praeter Deum

Deum solum illi modica videntur, vtpote præ dilecti amore minime sufficientia. Sentit nimirum in intimo spiritus sui, silens quoddam, & occultum susurrum in diuini tactus, quod omnium virtutum finis est, & initium. In quo velut in altari, spiritus Deo sacrificia virtutum manibus sincera affectionis immolat. Quod etiam, velut ignis altaris amor vitaliter inhabitat.

Esuries
amoris.

Et ex hoc in tantum crescit amoris esuries, quod per excessum sui se iugiter immolando, in operatione sua deficiat, & in extremo spiritu defessus, ab amoris igne resolutus, quodammodo annulletur. Esurit enim Deum plenè degustare, quem nullò conamine praualet capere, sed è contra in singulis Dei irradiationibus à Deo comprehenditur, & recenti amoris tactu tangitur. Sicque iugiter in eo amoris esuries affectuosa renouatur. In hoc ergo modo fidelis amator gratiæ similitudinem gerens, summo affectu dilecto vniri desiderat. Et hic modus nobis est vtilior, & laudabilior iam præmissis, quoniam hic illius est causa, cum nemo supra praxim quietem consequi potest, nisi prius amorem affectuosum, & practicum exercuerit. Et ideo necesse est gratiam Dei nostrumque practicum amorem precedere, & subsequi, hoc est, prius ac posterius exerceri, licet eo tempore, quo feliciter à Deo agimur, & fruitionem consequimur, ab omni operatione feriari cogamur. Nam absque amoris operatione mereri non possumus, nec aliquando Deum adipisci, nec id ipsum saluare, quod antea fuimus per amoris opera consecuti. Sed hic modus impeditur, quoties vir spiritualis cuius Dei dono infederit, aut cui libet innixus fuerit creaturæ, quoniam esuries quædam est, quam præter Deum nihil proxius poterit satiare.

Tertius denique modus cæteris est præstantior, ex duobus iam dictis ortum habens. Est enim vita spiritualis, norma iustitiæ regulata. Nam Deus in nos veniens, fruitionem exigit, & operationem: vtrumque simul, & neutrum ab altero præpeditum, sed potius alterum ab altero confortatum. Et in his duobus vir spiritualis vitam suam vtroque totus possidet, & indiuisus. Quia totus est in Deo, vbi fruitiuè quiescit, & totus in seipso, vbi practicè diligit. Sicut enim amor fruitiuus cum Deo causat vnitatem, sic amor practicus alteritatem. Porro summus amator hæc duo per singula horarum momenta pariter exigit, scilicet quietem, & operis innouationem. Iustitia ver spiritus nostri vocem huius exactoris exaudire cupiens, iugiter quod
peti-

petitur, adimplere desiderat. Et ideo in singulis Dei irradiationibus spiritus noster in diuina practicè, fruiuiueque conuertitur, per quod & in virtutibus innotatur, & in fruitionis quietem profundatur. Nam Deus vnico munere se, & sua dona largitur: spiritus autem noster in singulis conuersionibus in diuina se, & omnia opera sua relargitur. Proinde consolatio, pax, gaudium, pulchritudo, diuitia, & infinita tallia lætificantia cor humanum, oculis luminoso rationis in Deo sub spiritualibus similitudinibus ostenduntur, nec tamen propter ostensionem huiusmodi, nec propter Dei tactum, amor operationem deserit: quia vir iustus vitam veram fruiuiam, & actiuam pariter in spiritu stabiluit, quæ quidem in æternum manebit: sed post hanc vitam in statum mutabitur altiolem.

Cæterum, quicumque hanc operationem, & quietem in vnico exercitio non possident, hanc iustitiam minimè sunt adepti, cum vir iustus in sua conuersione ad Deum, impediri non potest, quin tam fruiuiè, quam practicè in diuina conuertatur, eò quod similis est speculo gemino, in vtranque faciem obiectorum imagines susceptanti. Nam secundum superiorem suam faciem, Deum suscipit, cum omnibus donis suis: secundum inferiorem verò faciem sensibilibus imaginibus suscipit pariter per fenestras sensuum introductas. Potest igitur dum vult, ad interiora se conuere, & absque impedimento hanc iustitiam exercere. Veruntamen homo, dum in hac vita degit, mutabilis est: & ideo frequenter ad exteriora absque necessitate, & imperio luminoso rationis, sensuum intendens negotijs, conuertitur, & maculas venialium contrahit: quæ tamen in amatoria conuersione ad Deum, sic penitus absumuntur, quemadmodum in camino ignis aquæ guttula absorbetur. Sic spiritus Dei spirando nos extrahit ad amandum, & virtuosè operandum: ac iterum in seipsum intrahit ad quiescendum, & fruendum. Et hæc est vita æterna, quam nunc quoque prælibare poterimus, sicut à simili corporalem aërem intra nos existentem protinus expiramus, vt intrahendo denuo nouum aërem attrahamus, in quibus duobus nostra mortalis vita subsistit.

Præterea, licet spiritus noster, per inactionem diuini spiritus expirare cogitur, & opere suo deficere, feliciter in fruitionem, & beatitudinem quandam effluens: semper tamen iterum in gratia, charitate, & virtuositate renouatur. Sicque mira vicissitudine semper introuertj debet in quandam otiosam fruitionem, & exire per virtuo-

Spiritus noster vt expirat, per inactionem diuini spiritus.

758
 sam operationem, semperque spiritui diuino coniunctus permanere per amorosam inclinationem. Sicut enim oculi corporales iugiter aperiuntur, & vident, ac iterum in momento nobis imperceptibili recluduntur, & iterum aperiuntur, veluti semper aperti permanentes: sic in Deo per amorem fructuum morimur, & iterum ex Deo exentes ad operationem virtuosam, per amorem practicum in nobis viuimus, subito tamen in Deum denuo reuertentes, vt moriamur, ac cum eo per inauulsiibilem adhesionem semper permanemus. Et haec est nobilissima sensio, quam in nostro spiritu sentire, vel experiri possumus. Quam in Canticis adeptam se sponsa gloriabatur, dicens:

Cantic. 2.
 Cella vinaria quid.

Introduxit me rex in cellam vinariam, ordinauit in me charitatem. Cella ista vinaria est vbertas diuinae sapientiae, intelligentiae, prudentiae, & discretionis, vbi noster intellectus, & ratio nectare, vel mulso prima veritatis inebriantur. Et tunc amor debite suis exercitijs ordinatur, ita quod non semper effluat in ipsam caliginosam inhabitationem, quam intime diligit, vt pote suae naturae magis conuenientem: sed illuminata ratio quandoque circunducit eam, ostentans, & obijciens mirabilia, & amabilia, quae fecit Deus ex infinita sua potentia, sapientia, & bonitate in omnia creata: praecipue tamen in illud gloriosissimum, ac omni deuotione complectendum speculum immense admirationis, & totius sanctitatis, sanctissimam scilicet humanitatem Domini nostri Iesu Christi, ac omnia quae in hac mortali naturam gratiose, pie, & amorose sua dignatissima bonitate agere, & pati dignatus est: vt sic velut apis nobilissima, ex omnibus, quae sibi ratio lucide proposuit, mellea fugat pocula laudis, gratiarum actionis, & reciproci amoris. Quibus feliciter onerata, in proprium alueolum concito reuolans, in amatum suum per dulcedinem amoris fructuum, velut in abyssum quandam funditus diffluat, illuminata ratione foris excubante. Vbi cum summam operationem suam mellea sua pocula contutans consummauerit, & vsque ad deficientiam spiritus sui peruenerit, ac aliquanti per a diuino spiritu dulciter acta, obumbrata, confota, ac circumplexa fuerit, denuo illam illuminata ratio deducens, velut apem argumentosam circumuolare cogit ad allucta mellea pocula recolligenda, vt simili fecunditate reuolent in id ipsum. Et in his ordinatur charitas, cum mens humana supra singula quaeque requiescere nouit iuxta sapientiam veritatis, & illuminatae rationis, ex omnibus mellitam dulcedinem diuinae maiestatis, boni-

Anima vt sit apis.

bonitatis, largitatis, charitatis extrahens, cum qua iugiter reuolet in appropriatum aluicolum, id est, in ipsum amatum, vnde omnia effluxerunt. Ad hoc enim duntaxat celebratur hæc vicissitudo euolutionis, vt vberiori semper fecunditate reuolet in dilectum. Et hæc semper intentio non solum principalis, sed & vnica est: & hoc potius ex necessitate, quam ex dilectione: quia, sicut inferius declarabitur, exercitium acceptissimum Deo, feliciter exercetur in ignota consurrectione ad Deum per flammigeras ascensiones, & aspirationes, quibus citius, quam excogitari potest, sine omni cogitatione preuia, vel concomitante, quotiescunque placuerit, centies vel millesies in die, vel nocte in Deum afficitur, innumerabilibus desiderijs ad ipsum solum possidendam aspirando. Sed hoc exercitium ex necessitate quandoque intermittitur, cum, quoniam vt huius desiderij completionem consequamur, necesse est ipsam diuinam perfectionem secundum possibilitatem imitari, præsertim in his, quæ nobis exemplo reliquit in assumpta natura. Hinc est, quod hæc ipsa pia mente recolere debemus, vt ad assimilationem aspiremus: tum, quia tam vigorosam consurrectionem continuandam naturæ fragilitas non sustineret: tum, ne tanta quiete delectati torpescamus.

De sex, quæ sunt necessaria ad perfectam fruitionem.

Cap. XVIII.

Alice ascende superius. Ascensus iste est progressus diuini amoris, qui est abyssus interminabilis, & ideo infinitis gradibus ascendere poterimus per amorem practicum in amorem fruitionum. Cum enim quis cum totalitate sui viriumque suarum se erigens, cum viuido quodam amore practico ad Deum se dirigit, tunc amorem suum in sua profunditate, vnde radicaliter originatur, & in sua fruitione sentit velut abyssum quandam infinitabilem. Si ergo per amorem practicum ingredi voluerit in amorem fruitionum, tunc omnes aliæ vires animæ perfluenti veritati, quæ Deus est, cedere compelluntur. Vnde sicut aër perfluentem solis splendorem, & calorem suscipiendo patitur, similiter ferrum ignis splendorem, & calorem, ita quod cum igne, igneas actiones peragit, vrendo, & illuminando, sicut & aër calefaciendo, & illuminando, natura tamen propria seruata (quia nec ferrum ignis, nec ignis ferrum efficitur, est tamen ibidem vnio quædam immediata:) sic Deus semper est in essentia animæ. Cum ergo vires eius superiores intro se conuertunt amore practico, Deo

Charitatis
ordinatio.